

Za Redakcją odpowiedzialny
Edward Michałek w Poznaniu.

Uzennik Poznański
wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i dni
poświętych.
Cena ogłoszeń (Inseratów):
wiersza drobnego 1 gr. 6 fen. — Reklamy ad
wiersza drobnego 1 gr. 6 fen. (Incl. Umieszczenia).
Listy
Redakcji, administracji i ekspedycji winny być
frankowane.

DZIENNIK POZNAŃSKI.

Przedpłata kwartalna
wynosi w Poznaniu 7 marek 50 fen., w Państwie nie-
mieckim i w Austrii 9 mar. 15 fen., w Belgii, Wło-
szech, Szwajcarii, Serbii, Ameryce, w Danii, Fran-
cji, Anglii i Szwecji 12 mar.
Przedpłata i ogłoszenia
przyjmują się w ekspedycji: przedpłata przynajm.
w monarchii pruskiej oraz w państwach do niej po-
czciwego niemiecko-austriack. należących państwach
członkowskich. W innych krajach zaś tylko na zlecenie
za których pośrednictwem (zobacz niżej) można także
przesyłać ogłoszenia do eksped. Dzien. Pozn.
Rękopisma
nadawane Redakcji nie zwracają się i nie są one będą

Ajencye Dziennika Poznańskiego:

W Paryżu Librarie du Luxembourg, Rue de Tournon No. 16, pułkownik Raczkowski, Rue du Faubourg Poissonnière 33. — Ogłoszenia dla Dziennika przyjmuje w Paryżu wyłącznie p. Adam, Carrefour de la Croix Rouge 2. — W Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku, Wiedniu: Haasenstein & Vogler. — W Berlinie Rudolf Mosse, Jerusalemstrasse 48. A. Retemeyer, H. Albrecht Taubenstrasse 34, Internationale Annoncen-Expedition. „Invalidendank“ Behrenstr. 24 i Haack & Rabehl, Friedrichstr. 68. — W Bremie: E. Schlotte. — W Frankfurcie nad Menem Daube & Comp. — W Wroclawiu Daube, Haasenstein & Vogler i Mosse. — W Plesze-
wie: L. Zboralski.

POZNAŃ, 24 kwietnia.

Faktem zdaje się być, że hr. Zichy, poseł austro-węgierski w Carogrodzie, przedłożył W. Porcie notę wyrażającą stanowisko trzech cesarzy po niedawnych wykładach generała Rodicza z powstańcami. Nota ta jednakże miała pozostać bezowocną. W Carogrodzie podobno dwa ścierają się prądy. Jeden reprezentowany przez ślepych fanatyków pragnących rozwiklanie wszelkich trudności pozostawiać orężowi i gotowych chwycić się na tej drodze najostateczniejszych środków, drugi złożony z ludzi umiarkowanych uznających potrzebę działania w duchu reform andrassowskich i usprawiedliwionych żądań powstańców. Gdyby sprawdziła się wiadomość, że Sadyka paszę powołano do Carogrodu dla złożenia nowego gabinetu, w takim razie zwycięstwo stronniotwa umiarkowanego, pokojowego, byłoby faktem spełnionym. Sadyk pasza bowiem doradzał zawsze i stanowczo nadanie Bośni i Hercegowinie reform, a co ważniejsze, był za złożeniem komisji mającej czuwać nad punktualnym ich wykonaniem. Do tej chwili jednak wiadomości o złożeniu nowego gabinetu tureckiego nie otrzymała jeszcze potwierdzenia urzędowego. — Gabinet tymczasem łamie sobie głowy nad wynalezieniem środków mających załatwić trudności. Różne w tej mierze pojawiają się głosy, między innymi zaproponowano gabinetem zwolnienie onogresu europejskiego; pomysł ten jednak nie znalazł poparcia. W każdym razie ciekawym jest, co uczynią gabinety w obec wzmagającego się w Bośni i Hercegowinie pożaru, który nie da się już przycisnąć, jak to czynią prawie wszystkie gazety, zwyczajnymi środkami. — Powstańcy po ostatniej klęsce zadanej Mukh-paszy trudniejsi są niż kiedykolwiek do kroków politycznych. A klęska ta była zupełną. Biuletyn austriacki o przyłączeniu się korpusu czarnogórskiego pod dowództwem samego księcia do powstańców, jak się dziś okazuje, fałszywy i obliczony jedynie na zamaskowanie ogromnej porażki wojska tureckiego, które w sile kilkunastotysięcznej uległo oddziałowi sprzeniewierzonego 5000 głów. Do Ajencji Havas-utera telegrafują z Carogrodu, iż nie potwierdza pogłoska, jakoby Porta miała oświadczyć Czarnogórze, że wojska tureckie wkroczą do księstwa, gdyby Mikołaj wzbraniał się dać porękę za utrzymanie neutralności. Mimo tego zaprzeczenia wiadomości o pomadzeniu wszystkich sił zbrojnych pod Scutari w Albanii polega na istotnych faktach. O zbrojeniu się Serbii codziennie nowe dochodzą szczegóły. N. fr. Pr. zbiera list z Białogrodu, który opisuje ową gorącą wojenną, jaka obecnie całą trawi Serbię. Zaczynają w dniach ostatnich 2000 koni. Wszystkie maszy broni i amunicji, jakie znajdowały się w cytadeli białogrodzkiej, przewożą do Kragujewacu. Osobnym rozporządzeniem ministra wojny zakazano obywatelom z wojska wojskowej wydawać się choćby na najkrótszy czas granicę.

Brukselski Nord ogłasza list rosyjskiego ajenta konsularnego, w którym protestuje przeciw twierdzeniom, jakoby rząd rosyjski dał mu jakie poufne do powstańców hercegowińskich zlecenie, i oświadcza, że nie miał ani misji ani pełnomocnictwa i że z własnego popędu zawiadomił powstańców, iż książę Gorzkiwicz doradza im przyjęcie proponowanych przez hr. Andrassego reform. Ten sam organ rządu petersburskiego ogłasza dalej adres powstańców hercegowińskich do mocarstw europejskich. W adresie tym uznano znaczenie i doniosłość reform andrassowskich, różniących się znacznie od przyrzeczonych poprzednio ze strony tureckiej reform. Powstańcy wiedząc, że reformy hr. Andrassego mają rzeczywiste na oku poprawę położenia, gotowi są poddać się im, skoro dana będzie rekompensa, że zostaną sumiennie wykonane.

Dziś powracają ministrowie węgierscy z Pesztu, gdzie pośpieszyli, aby porozumieć się ze swymi stronnikami co do rokowań austro-węgierskich, do Wiednia jutro ostateczna ma się odbyć narada i ostateczne uchwycenie wniosków. Z początku zdawało się, że niepomyślny obrót owych rokowań musi spowodować obok przejęcia gabinetu węgierskiego, nie mogącego ani odstąpić od swoich żądań ani przyjąć warunki pośrednie hr. Andrassego, przesilenie zarazem ministerstwa przedlitawskiego. Dziś atoli uspokajające pod tym względem dochodzą wiadomości z Pesztu i Wiednia, według wszelkiego prawdopodobieństwa spór cały dochodzi się na wzajemnym kompromisie, do którego obie strony zdają się być skłonnymi. Przewodzący centralistów aby nie dopuścić upadku swego gabinetu i przyjęcia do steru ministerstwa antycentralistycznego a zarazem rozwiązania Rady państwa, przyjmują warunki węgierskie, a Węgrzy, aby im to ułatwić, pozwalają wypracować na sobie pewne modyfikacje pojedynczych punktów.

Królowa angielska powróciła po dwudziestopięciodniowej nieobecności napowrót do Anglii. Pobyt królowej na ziemi angielskiej kulminował w jej spotkaniu z cesarzem Wilhelmem, które, projektowane pierwotnie w Baden, odbyło się w Koburgu, poczem królowa powróciła do domu. Nat. Ztg. twierdzi stanowczo, że spotkanie to było czysto prywatnej natury.

Do jednego z dzienników niemieckich donoszą: „Modyfikacja gubernii nadwiślańskich, jak przewidywano, wkrótce ma się odbyć. Wobec gwałtownego postępowania tempo. Zapewniają, że generał-gubernator hr. Kotzebue podał się do dymisji, w dobre pouczonych kołach nie wątpia, że wzmianczony zostanie z obowiązków jen-gubernatora. Wychać, że hr. Kotzebue przemawiał za tem, by w każdym mieście gubernialnym pozostawiono przynajmniej jednego sędziego, mówiącego po polsku, że je-

dnak gabinet petersburski odrzucił ten wniosek bez podania powodu.“

Sprawozdanie

XIV. komisji nad wnioskiem do ustawy o języku urzędowym władz, urzędników i politycznych ciał państwa.

(Ciąg dalszy).

Ważność przysięgi, konieczność, aby składający przysięgę rozumiał każde słowo jej rotacji oraz wzgląd na ważność całej czynności nakazują zamieszczenie w prawie powyższego przepisu, który zresztą odpowiada tak faktycznym jak prawnie określonym stosunkom. Żadnej zaś nie było wątpliwości, iż nie należy przepisu tego rozciągać na zaręczenia składane w miejsce przysięgi, oraz, że do przysięgi należy koniecznie przybrać tłumacza w razie, jeżeli osoby składające ją tylko obcym władają językiem (§ 6).

Zgodzono się również na to, że przepis zezwalający na przybranie tłumacza, nie wypowiada bynajmniej, aby w pewnym przypadku potrzebna była pewna ilość tłumaczy. Do wniosku, aby w alinie 1 przed słowem „przysięgi“ wstawić słowa „egzaminowani i“, nie przychyliła się komisja ze względu na § 5.

Tym sposobem przyjęto drugie zdanie projektu jako trzecie zdanie tego paragrafu ze zmianami zdania 1 i dodatkiem w zdaniu 2, lubo zauważono przy tem, że zdanie to nie wyraża nic takiego, co by się samo przez się nie rozumiało.

Co się tyczy dalej zdania końcowego § 3 projektu, to żądano z pewnej strony zatrzymania w myśl dotychczasowego prawodawstwa przepisu zezwalającego na spisywanie drugiego protokołu w obcym języku, a to dla tego, że tłumacz obowiązany do spisywania drugiego protokołu z większą starannością postępować będzie, aniżeli to się dzieje zwykło przy ustnym tłumaczeniu, i że przez to przeszkodzi się nadużyciu, jakiego powstało, gdyby tłumacza przybrano dopiero do odroczenia protokołu opisanego bez jego pośrednictwa.

Przy tej okoliczności podniesiono niedostatków znaczących się w całej instytucji tłumaczy. Jak w ogóle nawet zbiór praw źle na polski język przetłumaczony został, to wykazał były deputowany Bentkowski w memoriale wystosowanym do ministerstwa spraw wewnętrznych. Wiele oskarżeń o krzywozrozumienie powstało ztąd, że tłumacz zeznania świadków fałszywie sędziemu przetłumaczył. Tłumaczowi nie podlegałemu żadnej kontroli nie należy dawać rozstrzygającego głosu przy sądowej czynności. Przy postępowaniach głównych karnych i cywilnych procesów można się obyć wprawdzie bez pomocnych, drugich protokołów, bo przy tych postępowaniach znajduje się tłumacz pod kontrolą publiczności, ale przy postępowaniu śledczym i czynnościach instrukcyjnych procesów oraz przy aktach dobrej woli, należy drugi prowadzić protokół, lubo w tych dziedzinach monarchii, w których spisywanie drugiego protokołu w obcym języku prawem jest przepisaniem, strony zwykle zrzekają się żądania drugiego protokołu, dzieje się to z powodu pewnej bojaźliwości stron w obec sądu.

Przeciw temu żądaniu wystąpiło tak kilku członków komisji jak i komisarz ministerstwa sprawiedliwości, oświadczając, iż nie można zezwolić, aby zatrzymano nadal obowiązkowe spisywanie drugiego protokołu i przepis ten rozciągnięto nawet na te części kraju, jak prowincje nadreńskie, gdzie nigdy nie istniał. Zniesienie przepisu nakazującego drugi prowadzić protokół ze względu na ludność mówiącą po wendyjsku, prawem z 11 maja 1843 r., nie miało żadnych złych następstw.

Główny błąd znajdujący się w instytucji tłumaczy a mianowicie, że tłumaczom nie dostaje potrzebnych wiadomości prawnych i fachowych, i że dla tego pomimo dostatecznej znajomości obudwóch języków nie są w możności zrozumieć dokładnie stron, nie może być usunięty przez zezwolenie na spisywanie drugiego protokołu. I strony niemieckie o niskim wykształceniu podpisują nieraz w niemieckim języku protokoły, których nie rozumieją. Nie można przecież zaprzeczyć, że zdarzają się przypadki, w których dla utwierdzenia dowodu sprawa cała w języku zeznającego musi być prowadzona. Jeżeli zeznania, które zostały oskarżony po długim zaprzeczeniu, nie zostało spisaniem w języku, jakim mówi oskarżony, przy głównym postępowaniu odwołanie zeznania inaczej musi być ocenione, jak gdyby było zapisaniem do protokołu w języku oskarżonego. Gdy chodzi o sprawdzenie słów wyzeczonych przez umierającego, świadkowie stwierdzający te słowa muszą być wypowiedzieć w języku, w którym mówił umierający. I ze strony rządu przyznano, iż w takich przypadkach trzeba zezwolić na spisanie protokołu w obcym języku, a samo przez się rozumie się, że gdy przysięga w obcym składana jest języku, rota przysięgi zapisana być musi do protokołu w tymże języku.

Komisja sądziła, że odpowie praktycznej potrzebie, jeżeli, odwołując się do projektu ordynacji sądowej, ostatnie zdanie § 3 sformułuje jak następuje:

Spisywanie pobocznego protokołu w obcym języku nie potrzeba.

Przekonała się jednak, że takie sformułowanie wymagałoby, mianowicie ze względu na akta dobrej woli, dalszych przepisów, który z dwóch protokołów w razie sprzeczności ma mieć rozstrzygające znaczenie i przy drugim czytaniu przychyliła się na nowo do brzmienia projektu wykluczającego kategorycznie spisywanie pobocznego protokołu w jego dotychczasowym znaczeniu. Uznanej praktycznej potrzebie celem utwierdzenia dwóch

z jednej strony a z drugiej celem zatrzymania materiału interpretacyjnego dla znaczniejszych aktów dobrej woli, co i motywa projektu uznają (str. 9), mają zadość uczynić dwa przez komisję proponowane dodatki. Pierwszy dodatek pozostawiający sędziemu zaopiniowanie czy ze względu na ważność sprawy zeznania lub oświadczenie w obcym języku zamieszczone ma być w protokole albo też poboczny protokół w obcym spisanym języku, przyjęto 11 głosami przeciw 9; drugi dodatek, zezwalający w pewnych przypadkach (tj. przez sędziego za takie uznanych) do protokołu niemieckiego dołączać tłumaczenie przez tłumacza podpisane, przyjęto 17 głosami przeciw 3.

Tak przy pierwszym jak przy drugim czytaniu postawiono wnioski, aby strony same orzekały o tem, w jakim języku zeznania ich mają być spisywane. Wnioski te brzmiały:

- Nie władająca niemieckim językiem osoba ma prawo żądać spisanja jej zeznań w języku, jakim mówi. Oświadczenie to podpisuje osoba tłumaczająca, a tłumacz a sąd dołącza je do protokołu.
- Zeznania i oświadczenia osoby, nie władającej niemieckim językiem, powinny być na jej żądanie lub za wyrokiem sędziego spisywane i w tym języku, w którym złożone zostały. Odnosny dokument podpisuje zeznająca osoba oraz tłumacz a sąd dołącza takowy do protokołu.

Wnioskom tym zarzucono, że sprzeciwiają się zasadzie prawa, aby strony rozstrzygały o języku, jakiego ma sąd używać do protokołów, a przyjęcie nadto tych wniosków otworzyłoby na rościęć wrota agitacji na polu językowym. Wnioski te odrzucono 11 głosami przeciw 9 a § 3 przyjęto z powyższymi zmianami 19 głosami przeciw 1.

Do § 4

postanowiła komisja przyjąć rotę przysięgi dla tłumaczy zaproponowaną w § 155 projektu ordynacji sądowej ze zmianą początku pierwszego zdania. Z pewnej strony zrobiono przystęp uwagę, że zamiast słowa „wiernie“ użyć należy w razie przysięgi słowa „bezstronnie“, bo wyrażenie to zatrzymano w sprawach dla cesarstwa przy przysiędze znawców.

W obec tego zauważano, że język rozróżnia „bezbiasny“ opinie i „bezbiasne tłumaczenie“, oraz że wyrażenie „bezbiasny“ dla tłumacza jest nie do zaakceptowania zeznania tylko jednej osoby, gdy nie ma strony przeciwnej, byłoby bez znaczenia. W obec żądania, aby zatrzymać dłuższą rotę dotychczasową przyjętą tłumaczy, bo daje sposobność tłumaczowi do zbadania siebie, czy posiada zupełną kwalifikację na swój urząd, wypowiedziano, że projekt nie znosi przepisów co do egzaminów tłumaczy i że najkrótza rota przysięgi jest najlepszą, skoro tylko zawiera główne punkta przysięgi. Zaczem przyjęto zdanie 1 w zmienionej formie 18 głosami przeciw 2.

Co do zdania 2 postanowiła komisja 10 głosami przeciw 8 przyjąć tę samą formę, jaką miał pierwotnie projekt z 24 kwietnia 1873. Komisja Izby panów uważała ową formę pod względem merytorycznym za niewystarczającą i w skutek jej propozycji sformułowano projekt obecny. Przyczem jednak prawo z 6 maja 1867 nie daje się być dostatecznie uwzględnione. Skoro bowiem przyjmuje się już przysięgę urzędnika w ogóle w miejsce przysięgi tłumacza, przeciw czemu oponowano z pewnej strony, skoro przymiot znawcy w osobie tłumacza ma zaginać w przymiotcie jego jako urzędnika, w takim razie należy się kierować przepisem zacytowanego prawa, które przepisuje, aby przysięga urzędowa obowiązywała przysięgającego nie tylko co do urzędów piastowanych przezeń w tym czasie, ale nadto co do wszystkich urzędów, które mu następnie powierzone zostaną.

Do § 5.

Zezwolenie stronom na zrzeczenie się przysięgi tłumacza ma na celu dozwolenie im przedstawienia sędziemu osoby zaufania jako tłumacza. Cel ten stosuje się bardzo dobrze do aktów dobrej woli. Komisja jednak nie mogła uznać potrzeby takiego przepisu pod względem obywatelskich sporów, bo spór ze sobą wiedząc strony nie łatwo zgodzą się na osobę zaufania, a nadto nie należy zbyt lekceważyć okoliczności, iż w procesie bagatelny tak zwani wnikliwi konsultanci narzucaliby się stronom jako tłumacze lub w ogóle zupełnie nie kwalifikujący się tłumacze. Komisja była zdania, iż projekt ordynacji sądowej nie pozwala na zrzeczenie się przysięgi tłumacza w obywatelskich sporach prawnych, bo tłumacz uważany jest wprawdzie w pewnych okolicznościach, a mianowicie co do jego przybierania lub odrzucania jako znawca, ale wszystkie przepisy dotyczące znawców bynajmniej nie mogą być stosowane do tłumacza. Alinę 1 przyjęto w zmienionej formie 19 głosami przeciw 1. Przy zdaniu 2 zauważano dalej, że sędzia, skoro taki niezaprzyjęty tłumacz mu się przedstawi, nie może mieć żadnej wątpliwości, że tłumacz ten istotnie wybranym został przez strony, i dla tego żądano, aby w protokole przynajmniej zrobiono wzmiankę w języku stron o zrzeczeniu się przysięgi tłumacza. Przeciwnicy tej poprawki opierali się na tem, iż to zmieniałoby zupełnie dotychczasowy stan prawny i że sędziemu nie braknie środków do przekonania się, czy strony życzą sobie pewnej osoby jako nieprzysięgi tłumacza. Poprawkę tę jednak przyjęto 10 głosami przeciw 9.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

* Wczorajszy wiec w Drasku, na który przybyło około tysiąc osób, rozwiązał komisarz policyjny z powodu mowy ks. dr. Kanteckiego o szkołach. W niej dopatrzył się jakiegoś wyrażenia, które uznał za przeciwnie prawu. Obecni, założywszy protest przeciw rozwiązaniu rozeszli się spokojnie.

* W Gaz. Tor. czytamy, co następuje:

„W Dębogorzu na Kaszubach w powiecie wejherowskim rozwiązał wójt Tümmeler z Dębogórza zwykłe zebranie tamtejszego towarzystwa rolniczego dla tego, że nie chcieli rozprawić po niemiecku, jak tego wójt z góry zażądał.

Z innej strony wiemy, że landrat powiatu wejherowskiego zaważwał przed niedawnym czasem wójtów swego powiatu, aby wymagali koniecznie rozprawy w języku niemieckim na wszystkich zgromadzeniach publicznych, a już koniecznie tam, gdzie urzędnik dozorujący nie umie po polsku.“

Nie — w tem państwie konstytucyjnym dziwne się rzeczy dzieją. Dokąd zajdziemy, jeśli stosowanie i tłumaczenie prawa zależy będzie od samowoli podrzędnych organów administracyjnych i policyjnych? Trzeba koniecznie sprawę tę poruszyć na sejmie i wyjednać tam poszanowanie dla prawa.

* Do chwili obecnej w sześciu jeszcze powiatach nie zwolano walnych zebrań wyborczych dla wyboru delegata mianowicie w pow. babimostkim, bydgoskim, pleszewskim, poznańskim, wrzesińskim i wschowskim. Walne zebranie delegatów ma się odbyć w pierwszych dniach przyszłego miesiąca.

Walne zebranie w powiecie krotoszyńskim odbędzie się, jak się dowiadujemy, dnia 2 maja.

* Na walnym zebraniu wyborczym pow. śremskiego wybrano na delegata p. K. Sozanieckiego z Miedzichoda a na zastępcę p. Parozewskiego z Grabianowa.

Wiadomości urzędowe.

Król mianował dotychczasowego podbibliotekarza biblioteki uniwersyteckiej w Hamburgu dr. Ottona Hartwig bibliotekarzem biblioteki uniwersyteckiej w Halli.

Korespondencye Dziennika Pozn.

Ostrów, 10 kwietnia.

(Powszechno-niemieckie Towarzystwo ubezpieczeń od gradobicia w Berlinie.)

— Sprawa dzielnicy nastu obywateli pogranicznych powiatów Królestwa Polskiego, pokrzywdzonych przez Powszechno-niemieckie Towarzystwo ubezpieczeń od gradobicia“ (Allgemeine Deutsche Hagelversicherungs-Gesellschaft), a na domiar w paru niemieckich dziennikach nazwanych „gradowymi piratami“ — poruszona w nrze 27 Dziennika Poznańskiego przez p. Ad. Węg. w korespondencji „Z prowincyi“ — nie została dotąd jeszcze uzupełniona wyjaśniona.

Wprawdzie faktów przez pana Ad. Węg. podanych, nie tylko nie zaprzeczono, lecz owszem w ostatnich numerach najpoważniejszego z fachowych pism asekuracyjnych niemieckich: Deutsche Versicherungs-Ztg. (rok 17) znajdujemy potwierdzenie korespondencji p. Ad. Węg. W nrze 25 r. b. (z dnia 30 marca) rzeczono pisma czytamy pod napisem: „Allgemeine Deutsche Hagelversicherungs-Gesellschaft in Berlin“ co następuje:

„Donosiliśmy swego czasu w nrze 93 z roku 1875, że pewna liczba zabezpieczonych w tym towarzystwie z Królestwa Polskiego wniosła skargę o to, iż im szkody gradowe nie zostały wynagrodzone, lubo ze wszelkim zobowiązaniem swoim względem towarzystwa zadość uczynili. Owcześnie doniesienie nasze musimy obecnie stanowczo potwierdzić i możemy je nadto dzisiaj uzupełnić. Interesowani obywatele byli niedawno nowu tutaj w Berlinie, aby poprzeć swoje żądania i przedłożyli nam dokumenta, które popierały słuszność ich pretensyi. Radziliśmy chcieli wieść słuszność po stronie Towarzystwa, w obec tych faktów nie możemy uznać postępowania Towarzystwa za właściwe, o ile nie dotąd nie uczyniło, aby sprawę tę publicznie należałoby wyświecić. Interesowani robią nawet Towarzystwu zarzut, że miało im oświadczyć, iż nie jest w Królestwie Polskiem do działania uprawnione, że zatem zabezpieczeni nie mogą praw swoich na legalnej drodze poszukiwać. Władze rosyjsko-polskie mają być wszelkie innego zdania. Sprawę tę zajęły także niemieckie fachowe pisma rolnicze, a wywodząca tutaj Deutsche landwirthschaftliche Ztg. ogłosiła w ostatnim numerze swój artykuł, przedstawiający tę sprawę w sposób zupełnie zgodny z naszym przedstawieniem tej sprawy. Chodzi tutaj o sumę około 86,000 marek i należy dodać, że interesowani uicieli się także całkowicie z wszelkich wy-maganych dopłat.

W nrze 26 tegoż pisma:

Deutsche Versicherungs-Ztg. od-piera dyrekcyja Powszechno-niemieckiego Towarzystwa ubezpieczeń od gradobicia powyższe zarzuty, powtarzając swoje dawniejsze skargi, przeciw właścicielom dóbr w Królestwie Polskiem. Deutsche Versicherungs-Ztg. powołując w nrze 28 z dnia 9 bm. do tego przedmiotu, tak znowu przemawia o Powszechno-niemieckim

Walne zebranie wyborców

powiatu ostrzeszowskiego celem wyboru delegata i zastępcy jego do ułożenia nowego regulaminu wyborczego na zebraniu powiatowym w Ostrzeszowie dnia 1 maja b. r. o godz. 3 1/2 po południu w hotelu p. W. Wodniakowskiego. O liczny udział prosi usilnie (2216)

Włodzim. Wąster

przew. kom. wyb. pow. ostrzesz.

Dnia 28 kwietnia o godzinie 4 po południu odbędzie się na sali pana Langego

w Ostrowie

Walne zebranie wyborców

powiatu odolanowskiego celem wybrania delegata do ułożenia nowego regulaminu wyborczego, na które zaprasza

Komitet.

Dnia 28 kwietnia o godzinie 4 po południu odbędzie się na sali pana Langego

Zebranie powiatowe wyborcze

powiatu szubińskiego odbędzie się w Żniniu w czwartek dnia 27 kwietnia o godzinie 11 w obozynie p. Siuchnińskiego. Komitet powiatowy. (2169) Chojnacki.

Podarki na popisy i pierwszą Komunią s.

1) **Książeczka do Nabożeństwa** z aprobatą Najprzewielebniejszego X. Biskupa chełmińskiego. 300 str. i 60 obrazków. Cena z oprawą 7 gr., za 2 tal. 12 sztuk, za 3 tal. 19, za 5 tal. 33 gr.; ze złotym brzegiem 15 gr., za 2 tal. 5 gr., za 4 tal. 11 gr. 2) **Żywy 44. Patronów Narodu** Polskiego z aprobatą Władcy duchownej. 204 str. Cena z oprawą 12 gr., za talara 3 gr., za 2 tal. 7 gr. 3) **Dwa obrazy Pana Jezusa i Matki Boskiej** w kolorowym olejnym druku, 7 cali wys. a 5 szerokie. Cena za oba dwa 3 gr., 10 sztuk za 10 gr. 4) **Ecce Homo i Mater Dolorosa**. Wielkość i cena jak Nr. 3. — 5) **Mały wybór Nabożeństwa** dla dzieci, które jeszcze nie były u Spowiedzi S. z aprobatą. 64 str. Cena z oprawą 2 i pół gr., 15 egz. za talara. 6) **Żywy Ojciec S. Piętna IX** 3 gr., za talara 12 gr. 7) **Najlepsze Dziedzictwo**. Powiastka dla dzieci. 112 str. Cena z opr. 3 gr., za talara 12 sztuk. 8) **Książeczka o Kościuszcze**. Ta sama cena. (2223)

J. Chociszewski

Poznań, Ślusarska ul. Nr. 6.

Pożyteczne książki i obrazy

za zniżoną o połowę cenę. 1) **Listownik** zawier. naukę pisania listów i wzory najrozmaitszych listów 244 str. opr. cena 25 gr. 2) **Mały Listownik** dla dzieci z powiastkami 5 gr. 3) **Przewodnik** do pisania listów miłosnych, oraz dotyczących się ożenienia i zamążpójścia 5 gr. 4) **Plimennictwo Polskie** dla ludu i młodzieży z 36 rycinami 256 str. 12 gr. 5) **Kosciuszko** druk olejny kolorowy 13 cali wysoki a 10 szeroki 25 gr. 6) **Mieczennica**, fotografia tej samej wielkości cena 1 tal. 10 gr. 7) Kilka opowiadań i komedyjka z obrazkami 13 gr. Nabywający razem te przedmioty płaci zamiast 4 tal. 5 gr., tylko 2 tal. czyli 6 Mr., a za dopłatą 25 fen. posyła się fr. Listy pod adresem

J. Chociszewski. Poznań.

Piękne i tanie obrazy olejne.

1) Matka Boska Częstochowska 25 gr. 2) Ecce homo. 3) Mater dolorosa. Są to 3 prześliczne i wzruszające obrazy. 4) Niepokalana Poczęcie N. Maryi Panny podług Murilla. 5) Anioł Stróż. Obrazy od Nr. 2 do 5 są 14 cali wysokie a 11 szerokie. Cena za pojedynczy 20 gr. 6) Madonna Sixtina. 7) Madonna della Sedia. 8) Chrystus pod krzyżem. 9) Serce Jezusa. 10) Serce Maryi. Obrazy od 6 do 10 Nr. są 18 cali wysokie a 10 szerokie, cena po 15 gr. Kto wszystkie razem nabywa, płaci zamiast 6 tal. tylko 4 tal., a za 5 egz. podług wyboru 2 1/2 tal. (2021)

J. Chociszewski

Poznań, Ślusarska ulica Nr. 6.

Używana, w zupełnie dobrym stanie jeszcze będąca (2217)

machina do cegieł

Sachsenberg'a, do obrótu parowego, do wyrobu cegieł, dachówek, cegieł próżnej, sączków itd. jest tanio do sprzedania.

B. Kupke i syn

w Rawiczu.

Drelich na wańtuchy płótno na wańtuchy

gotowe wańtuchy drelich na markizy płótno na markizy

poleca w najlepszych gatunkach po najtańszych cenach (2208)

Robert Schmidt

Poznań

Rynek 63.

Gacie, szkarpetki, pończochy, pończochy do nadrabiania, spódnice, fartuchy, gorsety,

wszystkie towary krótkie, białe i galanterijne poleca jak najtaniej

Louis Levy

Fryderykowska ulica naprzeciw nowego gmachu pocztowego.

Ważne dla właścicieli grunów i młynów.

Partya zupełnie nowych, bez skazy miejsców do zboża musi z powodu różnych okoliczności jak najprędzej poniżej ceny zakupnej być sprzedana a mianowicie 3 sefl. miechy zwykłe 2 Mr. 25 fen. teraz 1 Mr. 40 fen., 2 1/2 sefl. miechy zwykłe 2 Mr. teraz 1 Mr. 30 fen., miechy do młki 2 centr. i bardzo trwałe po 1 Mr. Każde zamówienie na próbę o 6 sztukach wykonuje się. (2164)

R. Heineke, Berlin Anklamerstr. 11.

Tasiemiec.

Niezawodne lekarstwo na tasiemca u owiec. Porcja lekarstwa na 100 owiec kosztuje 5 Marek.

Stefan Mielecki

Poznań, Wiedeńska ulica 5.

Papier (27)

FAYARD & BLAYN przeciw reumatyzmowi, katarowi, ranom, boleściom, nagniotkom, oparzeniom itd. Skład centralny w Paryżu, rue Neuve St. Mary, 40 i we wszystkich aptekach.

Zakład dyetetyczny

(Institut für Gesundheitspflege) w Eisenach poleca **świecę dla cierpiących na astmę** (Asthma Kerzen), w pudełkach z świecznikiem z blachy po 2 Marki. Świece te przynoszą cierpiącym znaczną ulgę a przy dłuższym używaniu usuwają chorobę. Uśmierdzają one duszność, a ztąd szczególnie ważne są w nocy, gdzie łatwiej jest zastosowanie za pomocą beczek. Skład generalny: Elsner's apteka w Poznaniu. (1895)

VICHY

Administracja: w Paryżu, 22, boulevard Montmartre.

PASTYLKI DO TRAWIENIA wytworzone z źródeł ze soli Vichy. Przyjemnego smaku o niezawodnym skutku przeciw kwasom upośledzonemu trawieniu. (28)

SOLE VICHY DO KAPIELI. Paczka wystarcza na kąpiel dla osób, które nie są w stanie uciec do Vichy.

Dla uniknięcia fałszerstwa **żądać należy, aby na wszystkich produktach znajdowały się znaki**

KONTROLI SKARBOWEJ FRANCUSKIEJ. Dostać można w Poznaniu w apt. dra Mankiewicza.

2092

Całkowita wyprzedaż.

Mały Bazar

Skład płócien, gotowej bielizny, hantów, firanek etc. Z powodu zwinienia składu całkowita wyprzedaż niżej cen zakupnych. (2228)

ASTHME

dusznosc w pierś, kłus, afekty organów oddechowych. Kuracja za pomocą papieru i cygar Gicquel'a, aptekarza 1ej klasy paryskiej szkoły lekarskiej. — Do nabycia we wszystkich większych aptekach. — Główny skład na całej Niemcy u Elman et Co. w Frankfurtu n/M., w Poznaniu w aptece Elsner'a. (1857)

Księgarnia Żupańskiego otrzymała na główny skład książkę pod tytułem: (2224)

Oświata ludowa w zaborze pruskim.

Cena 1 marka.

Kapelusze pilśniowe i jedwabne

parasoliki i parasole kufry podróżne i dery podróżne jako też wszystkie wiedeńskie i ofenbachskie towary skórzane poleca

w największym wyborze po jak najtańszych cenach

Walenty Russak

narożnik Rynku i Wronieckiej ulicy Nr. 91

Kąpiele żółowe Goczałkowice, jod i brom zawierające

miejsce przystanku kolei po prawym brzegu Odry, otwarte zostaną dnia 20 maja r. b. Wszystkie gatunki wód mineralnych i serwatki są w zapasie. Kąpiele parowe, kąpiele w wannach, tusze. Lekarz kąpielny radca zdrowia Dr. Babel. Zamówienia pomieszkań i inne zapytania uprasza się przesyłać do

Zarządu kąpielnego (Bade Verwaltung). (2210)

Kąpiele morskie i żółowe w Kołobrzegu,

najwięcej z wszystkich kąpeli bałtyckich uczęszczane, w roku 1875 przez 4152 gości, stacja kolejowa, otwiera swe zakłady żółowe kąpielne oraz tusze, kąpiele parowe, szlamowe i garbnikowe w końcu maja, zimne i ciepłe kąpiele morskie dnia 15 czerwca. (2212)

Kołobrzeg ma obok innych swoich wielkich przyjemności, obok uroczysk parków tuż nad morzem mieszkaniami kąpielne po większej części otaczających, obok wyborowego teatru (występ gościnny pierwszych wielkości dramatycznych) i dobrej kapieli obok stosownych nader urządzeń kąpielnych i największego komfortu, to przed wszystkimi innymi kąpeli morskimi i żółowymi zaletę, że źródła żółowe i kąpiele morskie obok siebie posiada a przez to czyni, niepotrzebnie zwiedzanie dwóch rozmaitych miejsc kąpielnych.

Źródła żółowe mają wedle profesora Wöhler'a 5 procent zawartości soli, należą przeto do najsilniejszych swego rodzaju; kąpiele morskie odznaczają się silnymi zawsze wałami; piękne wybrzeże morskie jest sławne.

Sezon pierwszy trwa aż do końca lipca, drugiego końca września.

Wyjaśnien bliższych udziela dyrekcya.

Dyrekcya kąpielna.

HOGG, APTKARZ, 2, RUE DE CASTIGLIONE, PARTÉ JEDYNY PREPARATOR.

PILULE de PEPSINE de HOGG

PIGULEKI Z PEPSINY HOGGA.

Preparatowi temu nadano specjalnie kształt pigulek dla zabezpieczenia go od wpływu powietrza; zachowano tym sposobem wszelkie własności temu nader pożądanemu lekarstwu używając skutecznego jego niezawodnego. — Pigulki Hogga przygotowywane są w trojaki sposób:

1) PIGULEKI HOGGA z CZYSTĄ PEPSYNĄ przeciwko upośledzonemu trawieniu, gorczy, wymiotom i innym przypadłościom, specjalnym żółdka.

2) PIGULEKI HOGGA z PEPSYNĄ w połączeniu z żółdem odkwaszonym przes wodoród przeciw słabościom żółdka powikłanym niedokrwistością, niemocą ogólną, etc., bardzo są wzmacniające.

3) PIGULEKI HOGGA z PEPSYNĄ w połączeniu z lodanem żółdka niepodlegającym rozkładowi, przeciw słabościom skrofulicznym, lymfatycznym, siłowym i pierśmowym.

PEPSINA przez połączenie z żółdem i lodanem żółdka łagodzi własności drażniące jakie lodan żółdka wywiera na żółdek osobliwych i drażliwych. — Pigulki Hogga sprzedają się jedynie we fiakonach trójkątnych i znajdują się w głównych aptekach.

Dostać można w Poznaniu w aptece Dra Mankiewicza. (12)

Zdatna czeladź krawiecka

znajdzie stale zatrudnienie w pracowni

Loga & Bieliński. (2229)

Lejarnia żelaza, fabryka maszyn i kotłów parowych

Urbanowski, Romocki & Comp.

poleca się do wykonania całkowicie nowych lub przerobienia młynów i parowych gorzelni z uwzględnieniem najnowszej budowy maszyn i wynalazków. Polecamy mianowicie naszej budowy maszyn parowe, kotły rurowe, aparata Henzgo, aparata Henzgo połączone z Holendrem

(System Ellenbergera)

kadzcie zacierne o dubeltowym chłodzeniu z zastosowaniem Exhaustorów do odprowadzania pary. Pompy do wody i zaciera z metalowymi wentylami — gniotowniki i płóćki do kartofli całozelazne itd.

Rysunkami i kosztorysami służymy każdej chwili i takowe wykonywamy darmo.

Poznań, w lutym 1876.

Urbanowski, Romocki & Comp.

214

Au & Bieliński,

Wilhelmowska ulica Nr. 13 (obok król. banku)

polecają wielki wybór francuskich i angielskich nowości na ubiory wiosenne po cenach stałych lecz nader umiarkowanych. Pp. mają strom krawieckim miejscowym i na prowincyi oddajemy powyższe materiały pod bardzo korzystnymi warunkami hurtowymi, na co ich uwagę niniejszym zwracamy.

Drukarnia i nakładnia drukarni J. I. Kraszewskiego (Dr. W. Żebliński) w Poznaniu.

Ogrodnictwo artyst. i hand. i handel nasion

A. Krause

Poznań, Rybaki Nr. 7. poleca dobre, do kielkowania złote nasiona kwiatów i warzyw, szczególnie Pohl'a dwikły obryzmie, kilo po 1 M. 60 fen. 50 kilo 70 M. marchwi białej z zielonemi główkami, obryzmie kilo po 1 M. 60 fen., jako też wysokiennie róże, krzewy, wysadki warzyw itd. (2077)

Cenniki przesyłają się na łaskawe żądanie franko i bezpłatnie.

Ogłoszenie.

Folwark należący do tutejszego katolickiego probostwa, składający się z 131 hektarów 43 arów 20 metrów, między którymi znajduje się 12 hektarów 38 arów i 80 metrów łąk, podlegający opłacie podatku gruntowego podług ustalonego czystego przychodu na podatek z gruntu na 410 Mr. 19 fen. — i trzy ogrody około 75 arów objętości, mają być wskutek wyższego rozporządzenia najwięcej dającym wydzierżawione na 12 po sobie następujących lat, i to od 1 lipca 1876 do tegoż dnia 1888.

W tym celu wyznaczam w biurze mojem termin na

czwartek 4 maja r. b. po południu o godzinie 4,

na który mających chęć zadzierżawienia zapoznam z tem nadmienieniem, iż najniższa kwota dzierżawy naznaczona jest 2400 Mr., liczący zaś winni stawić dla bezpieczeństwa kaucya w ilości 900 Mr. w gotówce albo papierach wartościowych, reszta zaś warunków dzierżawy może być przejrzaną w biurze mojem podczas godzin urzędowych. (2146)

Miłosław, dnia 19 kwietnia 1876.

Królewski Komisarz dla zarządu majątku tutejszego katolickiego probostwa.

Komisarz obwodowy.

Jacoby.

Dom. Konarzewo pod Rawiczem ma 7 tryków, 260 starszych, 64 dwuletnich i 62 jednorocznych maciorek rasy Negretti, piękne i welniste do sprzedania. Objeździć się je można codziennie. Odbiór po strzyży. (2158)

W Dobieszewicach przy dworcu Amsee jest na sprzedaż

200 macior

do chowu zdatnych i (2214)

250 rocznych

skopów.

Owce dobrze wyrosłe. Odbiór po strzyży.

Cztery pokoje,

kuchnia i t. d. do wynajęcia

od 1go października rb. Piaskowa ulica 10. (1863)

Gospodarstwo 68 m. dobrej ziemi i ok. 2 morgów łąki torfiastej, dobre budynki z wszystkim inwentarzem, z zimowym i latowym zasiewem jest z wolnej ręki do sprzedania w Dobrowie pod Poznaniem. (2151)

Antoni Dubisz, gospodarz.

Gospodyn

w całym znaczeniu tego wyrazu poszukuje miejsca od 1 lipca. Poste restante M. R. Gnińskowo. (2129)

Gospodyn

dla hotelu lub na wieś poszukuje natychmiast umieszczenia. Bliższe szczegóły przez kom. Scherek, Szeroka ulica 1. (2213)

Ucznia i dziewczynę

do posyłek poszukuje księgarnia J. Morgensterna dawniej K. Reyznera. (2225)

OSOBA

kłótnia przez kilka lat trudniła się wychowaniem dzieci, poszukuje zarab lub od św. Jana miejsca. Listy uprasza się pod lit. Z. Z. 40 poste restante [Poznań]. (2192)

Nauczyciel domowy

poszukuje posady zaraz lub od 1 maja rb. O łaskawe oferty uprasza sub K. P. poste restante, Poznań. (2136)

Chłopcy robotnicy znajdą zatrudnienie w fabryce mydła

S. Engel.

Służący, kawaler, zaopatrzony w dobre świadectwa, obecnie w miejscu, poszukuje od św. Jana innego miejsca. Adres: N. N. poste restante Borek. Zyczeniem jest służyć u pana bezennego.

Sting II,

pozostający w obowiązku, u Wgo K. B. od czasu przybycia z Irlandyi na łód stały, o czym w swoim czasie angielskie dzienniki doniosły (The Freeman's Journal 17 December 1876) dotknięty cierpieniami podagrycznymi, zniewolony zapewne będzie szlachetnemu swemu Panu podziękować za służbę, o czym wielbicielki, krewnych, przyjaciół i znajomych niniejszym się zawiadamia. (2206)

Poszukuje się zaraz doskonałego i trzeźwego kucharza restauracyjnego. Bliższe szczegóły Fryderykowska ulica 14 u S. Fiksińskiego. (2230)

Kucharz,

żonaty z małą rodziną, wolny od wojskowości, myślny, znający dokładnie swój zawód, 3 lat w obowiązkach w znacznym domu, poszukuje miejsca od 1 lipca rb. Poste restante Żerków P. K. Nr. 1820.

Kucharza

kawalera biegłego w swym zawodzie, potrzebować będzie od 1 lipca Dm. Kretków pod Żerkowem, dokąd zgłoszenia się przyjmują. (2204)

Urzędnik

gospodarczy, żonaty, z pewną kwalifikacją, posiadający pewne rekom. i który wreszcie na żądanie mógłby żółć kaucya poszukuje umieszczenia od św. Jana r. b. przez burmistrza M. Wesołowskiego Lipowa ul. Nr. 1.

Poszukuje się

gorzelanego

bezzennego, po polsku i po niemiecku mówiącego, pod zarząd nadgorzelanego, lecz do osobnej gorzelni, pod bardzo korzystnymi warunkami. Kopie świadectwo franko należy przesyłać lub przedstawić się zaraz osobiście.

Konstanty Morawski, zarządca gorzelni w Kosieczynie p. Babimost (Bomst). (2172)

Ekonom,

Polak, wolny od wojskowości, obecnie w miejscu, dobrze polecony, poszukuje odpowiedniej posady od 1go lipca rb. Poste restante Koźmin A. A. 126.

Rzadzca gosp.

Polak, żonaty wolny, od wojskowości, który od kilku lat samodzielnie większymi majątkami zarządzał, w dobre rekomendacje zaopatrzony i obecnie w miejscu poszukuje od 1 lipca innego stanowiska. Oferty do Ekspedycji Dziennika Poznańskiego pod Nr. 2205.

Urzędnik gospodar.

kawaler (29 lat) z dobrymi zaświadczeniami, który od trzech lat w wzorowym niemieckim gospodarstwie praktykuje, poszukuje od 1 lipca innego miejsca. Łaskawe oferty sub. adr. T. T. Alt Boyen poste restante.

Rzadzca gospodarczy

mogący się odwołać na dobre rekomendacje znacznych obywateli W. X. Pozn. poszukuje miejsca zarab lub od 1 lipca bez wiel. pretensji. Na żądanie może stawić kaucya. O łaskawe oferty uprasza pod A. B. post. rest. Kościuszko. (2170)

Tymczasowe doniesienie.

Zamówiona do Helsingfors we Finlandyi na wystawę powszechną czesko-austriacka kapela muzyczna, składająca się pod kierunkiem dyrektora muzyki H. W. Stoural z 40 członków, w przejeździe swoim będzie miała zaszczyt dania tu w Poznaniu kilku koncertów w przyszłym tygodniu.

Wszystkie dalsze szczegóły ogłoszone zostaną. (2204)

Teatr polski w ogrodzie Potockiego

W POZNANIU.

We wtorek dnia 24 kwietnia 1876 ósmy występ gościnny pana Bolesława Ładnowskiego

trzynasty występ gościnny pani Henryki Ładnowskiej

Wstępną pani Siedleckiej.

Intryga i miłość

tragedya w 5 aktach.

Początek o godz. 7 i pół